

Ainevaldkond „Kunstiained“

1. Muusika

Kooliastmete koondtabelites on ülevaاتlikult esitatud kooliastme üldised õpitulemused, alatumused ja õppesisu klassiti, meetodilised soovitusud, soovitusud hindamiseks, lõiming teiste ainetega ning õpikeskkonna vajadus. Õpitulemused põhinevad ainesisul. Õpitulemused ja ainesisu on esitatud tabelis õppeaineosade kaupa. Ajaliselt tuleks õppetegevust kavandada nii, et kooliastme lõpuks oleksid õpitulemused saavutatud. Tabelis esitatu on soovituslik ning õpetaja võib oma tööd planeerida ainekava piires vastavalt võimalustele ja vajadusele (nt arvestades kooli või kohaliku muusikaelu tavadega).

1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse.

1.1.2. Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisosad on:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagogika teadmusele ja kogemusele.

Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu **laulmist**, **pillimängu**, **liikumist** ja **omaloomingut**. **Muusika kuulamisega** arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. **Muusikaloos** tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. **Muusikalise kirjaoskuse** all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud **õppekäigud** (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas. See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Oluline on kontserdielu korraldamine oma koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus.

Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti. Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises.

Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Kuna õpilaste võimed on erinevad, tuleb õppeprotsessis seda arvestada individuaalse lähenemise ja **diferentseeritud** töö kaudu. Individuaalne lähenemine on vajalik ka seetõttu, et õpilasel tekiks õpitulemusena positiivne minapilt ja usk iseendasse.

Seda võimaldavad eri raskusastmega ülesanded kõigis muusikalistes tegevustes: laulmisel, pillimängus, muusikalises liikumises, omaloomingus. Kindlasti peab õpetaja julgustama nii andekaid kui ka muusikaliselt vähemvõimekaid.

Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust. Lähtudes Eesti muusikatraditsioonidest ja toetades elukestva muusikaharrastuse teket, on soovitatav planeerida tunniplaani ka koorilaulutunnid ning arvestada seda õpetaja põhikoormuse määramisel.

Muusika ainekava koostades on lähtunud järgmistest põhimõtetest:

- 1) teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- 2) rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- 3) julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- 4) teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- 5) rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- 6) lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

1.1.3. Õppetegevus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega;

- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
- 3) võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) *laiendatakse õpikeskkonda*: õppekäigud kontsertidele, teatritesse, muuseumidesse, stuudiotesse, muusikakoolidesse, looduskeskkonda, näitustele, raamatukogudesse jne;
- 7) kasutatakse mitmekesist ja tänapäevast õppemetoodikat;
- 8) planeeritakse tunniplaani osana koorilaulutunnid, mida arvestatakse õpetaja põhikoormust määrates;
- 9) leitakse tunnivälise muusikaalase tegevuse võimalusi (solistid, ansamblid, orkestrid jm).

I kooliastme õppetegevused on:

- 1) ühehäälnelaulmine ja osalemine koolikooris;
- 2) meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- 3) mänguuskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel, plokkflöödil või 6-keelsel väikekandlel;
- 4) kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- 5) muusikapala meeolelu väljendamine liikumise kaudu;
- 6) esinemisjulguse ja -uskuse arendamine;
- 7) muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- 8) õppekäigud, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. **Lauldakse** nii ühehäälselt *a cappella* kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on kõigi õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus.

Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline **liikumine**: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st **omaloomingu** kaudu. **Muusika kuulamisega** õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeolelu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o **muusikalist kirjaoskust**, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslase hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

II kooliastme õppetegevused on:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;

- 2) kahe- või kolmehäälne laulmine koolikooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
- 4) pillimänguoskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes;
- 5) kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
- 7) muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid jne).

II kooliastme õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes **laulmine** ja **pillimäng**. Klassitunnis lauldakse *a cappella* ja saatega ühe- ja kahehäälselt, koolikooris kahe- ja kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi erinevates pillikoosseisudes ning omandatakse 6-keelse väikekandle või plokkflöödi lihtsamad mänguvõtted. **Liikumistegevuse** põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse **muusikalise omaloomingu** kaudu. **Muusikat kuulates** arendatakse muusikalist analüüsi- võimet ja võrdlusoskust. Tähtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapalasis analüüsidest ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o **muusikalist kirjaoskust**, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontserditel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

III kooliastme õppetegevused on:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine lauldes;
- 2) kahe- või kolmehäälne laulmine koolikooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine, lauldes noodist lihtsamaid meloodiaid;
- 4) pillimänguoskuse rakendamine üksi ja koos musitseerides;
- 5) isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest;
- 7) loominguliste ideede teostamiseks sobivate muusika väljendusvahendite leidmine ja kasutamine;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne).

III kooliastmes on tähelepanu keskmes iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis **lauldakse** nii ühe- kui ka mitmehäälselt, koolikooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse **pillimänguoskusi** ning

avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtted. Kuna selles vanuseastmes on suur huvi pop- ja rokkmuusika vastu, tuleks leida koolis ansambli mängu harrastamise võimalusi. Laulmine ja pillimäng pakuvad **muusikalise omaloomingu** ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatöona. **Muusikat kuulates** tähtsustub kuulatud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o **muusikalist kirjaoskust**, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) toetatakse õpilaste isikupärast esinemisoskust. Et omandada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

1.1.4. Hindamine

Õpitulemusi hinnates lähtutakse põhikooli riikliku õppekava üldosa ja teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlusest.

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi.

Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel, et tunnustada õpilase panust ja ettevõtlikkust.

Õpitulemusi hinnatakse suuliste sõnaliste ning numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

I kooliastmes hinnatakse peamiselt muusikalisi tegevusi: laulmist, pillimängu ja loovtegevusi. II ja III kooliastmes on suurem kaal muusikaliste teadmiste ning oskuste kasutamisel muusikalistes tegevustes.

1.1.5. Füüsiline õpikeskkond

Muusikatunnid toimuvad spetsiaalselt sisustatud klassiruumis – muusikaklassis, kus on internetiühendusega arvuti + helikaart, projektor ja ekraan; noodistusprogramm ning MIDI-salvestusprogramm. Muusikaklassi sobib inventar, mis võimaldab luua erinevaid tööühmi ja liikumiseks vajalikke pindu. Tunde võib pidada ka aulas või mõnes muusikalises liikumise võimaldavas ruumis.

Muusikaklassis peavad muusikainstrumendid olema paigutatud nii, et neid oleks käepärane kasutada, ning pillidel peavad olema kindlad hoidmise kohad.

Instrumentarium: naturaalklaver, klaveritool, süntesaator, 6-keelsed väikekanded või plokkflöödid, akustilised kitarrid.

Orffi instrumentarium:

- 1) *plaatpillid*: sopran-, altkellamäng; sopran-, alt-, basssülofon; sopran-, altmetallofon; kromaatileine kõlaplaatide komplekt, pehmed ja kõvad nuiad;
- 2) *rütmipillid*: võrutrummid, džembed, bongod, tamburiin, marakaad, kõlapulgad, trianglid, agogo, kõlakarp/kõlatoru, kastanjetid, guiro, kuljused.

Muud vahendid:

- 1) muusikakeskus HIFI;
- 2) noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel;
- 3) fonoteek (CDd, DVDd, VHSid).

ÕPPEPROTSESSI KIRJELDUS

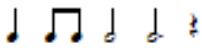

I kooliaste

Kooliastme õpitulemused	Õpitulemused ja õppesisu	Metoodilised soovitused	Soovitused hindamiseks	Lõiming	Õpikeskkonna vajadus
<p><i>* Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes;</i></p> <p><i>* lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust.</i></p>	<p>Laulmine, pillimäng, liikumine, omalooming, muusika kuulamine.</p>	<p>Kõigi õpilaste võimalikult suur kaasamine muusikalistesse tegevustesse</p> <p>Vormid: individuaalne, paaris- ja rühmatöö, loovtöö, vestlus ja arutelu.</p>	<p>Eesmärgiks on õpilaste muusikalise arengu toetamine ja loovuse arendamine muusikaliste tegevuste kaudu.</p>	<p><i>Eesti keel, matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, tööõpetus kunst, kehaline kasvatus</i></p>	<p>Liikumist võimaldav ruum, Orffi instrumentarium, plokkflöödid või 6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, astmetrepp, käemärkide tabel, rütmikaardid, rütmimängud, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel, eesti rahvapillide pildid, heliloojate portreed, muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d, internetiühendusega arvuti, noodistusprogramm.</p>
<p>Laulmine</p> <p><i>* Laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust;</i></p> <p><i>* laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast</i></p>	<p>1.,2.,3., klass</p> <p><i>* Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;</i> <i>* mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;</i> <i>* laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;</i> <i>* laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses</i></p>	<p><i>* Õpilaste -vokaalsete võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (solistid, ansamblid, koor);</i> <i>* laulude õppimine: -kuulmise järgi, -käemärkide abil, -rütmitatud astmenoodi järgi, -noodi järgi.</i></p>	<p>Hindamisel arvestatakse: <i>* loomulikku kehahoiu, selget diktsiooni, väljendusrikkust;</i> <i>* individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;</i> <i>* aktiivset osavõttu ühislaulmisest;</i></p>	<p><u>Eesti keel</u> Õigekiri, silbitamine, teksti tähenduse mõistmine, hääldamine, diktsioon, laulutekstide autorid.</p> <p><u>Matemaatika</u> Arvud, helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu vorm, võrdlus, liitmine-lahutamine, loendamine, loogika,</p>	<p>Naturaalklaver +klaveritool, süntesaator, akustiline kitarr, noodijoonestikuga tahvel, rändnoot, astmetrepp, käemärkide tabel.</p>

<p>oma kooliastme ühislaule</p>	<p>kalendritähtpäevadega; * laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul; * laulab peast kooliastme ühislaule:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti hümn (F. Pacius), • „Mu koduke" (A. Kiiss), • „Tiliseb, tiliseb aisakell" (L. Wirkhaus); lastelaulud: • „Lapsed, tupp", • „Teele, teele, kurekesed", • „Kevadel" (Juba linnukesed ...), • „Kevadpidu" (Elagu kõik ...). 	<p>* vestlus laulu sisust, heliloojast, teksti autorist. * kaanonite rakendamine mitmehääle laulmise ettevalmistamiseks.</p>	<p>*õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.</p>	<p>mälu.</p> <p><u>Inimeseõpetus</u> Kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad; aeg (tempo) liiklus.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u> Laulu- ja ringmängud, õige kehahoid ja keha tunnetamine laulmisel, hingamine.</p>	
<p>* Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);</p> <p>* kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (laulmisel).</p>	<p>* Õpib tundma astmeid SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI ja tajuma astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.</p>	<p>* Relatiivne meetod – laulmine astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi; * mudellaulude laulmine; * kajamängud, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;</p>	<p><u>Kunst/loodusõpetus</u> Loodusandide (kastanite, tõrude, kivide vms) värvimine vastavalt astmete värvile, kasutamine astme- ja rütmitöös).</p> <p><u>Matemaatika</u> Helipikkused, helikõrgused, taktimõõd, laulu osad.</p> <p><u>Tööõpetus</u> (3.kl) Paberist noodijoonestiku lõikamine ja papile vms kleepimine, selle kasutamine töös astmetega.</p>	

<p>Pillimäng</p> <p>* Rakendab pillimängu kaasmängudes;</p> <p>* kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (pillimängus).</p>	<p>1.,2.,3. klass</p> <p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; * väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.</p> <p>3.klass</p> <p>* on omandanud 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerimisel; * seoses pillimänguga õpitakse tundma viulivõtit, tähtnimesid ja nende asukohta noodijoonestikul.</p>	<p>* Orffi pedagoogika – kaasmängud, <i>ostinatod</i>, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid; * rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid; * tähtnime kasutamine plaatpillide ja plokkflöödi/6-keelse väikekandle mänguvõtete omandamisel.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * individuaalset ja/või rühmas musitseerimist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust; *kandle või plokkflöödi mänguvõtete omandamist. *õpilase aktiivset osalemist instrumentaalansambelis või orkestris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.</p>	<p><u>Matemaatika</u> Noodi-, helikõrgused, taktimõõt.</p> <p><u>Tööõpetus</u> (3.kl) Lihtsate rütmipillide valmistamine.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u> Kehapillisaated, koordineerimine, hingamine, õiged mänguvõtted.</p>	<p>Orffi instrumentarium, plokkflöödid või 6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, rütmikaardid, rütmimängud.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>* Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (liikumises);</p>	<p>1.,2.,3. klass</p> <p>* Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; * tantsib eesti laulu- ja ringmänge.</p>	<p>* Orffi pedagoogika; rütmi, meloodia, dünaamika ja tempo tajumine ja väljendamine liikumise kaudu; * individuaalne, paaris- ja rühmatöö.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamist ja väljendamist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust.</p>	<p><u>Kehaline kasvatus</u> Muusikapala meeleolu ja sisu kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud.</p> <p><u>Matemaatika</u> Muusikapala ülesehitus.</p>	<p>Liikumiseks sobiv ruum; muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d.</p>

<p>Omalooming</p> <p><i>* Väärtustab enese ja teiste loomingu;</i></p> <p>* kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (omaloomingus).</p>	<p>1.,2.,3. klass</p> <p>* Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>* kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;</p> <p>* loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;</p> <p>* kasutab loovliikumist muusika meeoleu väljendamiseks.</p>	<p>* Orffi pedagoogika – omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid;</p> <p>* lihtsate rütmipillide valmistamine;</p> <p>* kirjalik töö – töövihik.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;</p> <p>* muusikaliste teadmiste ja väljendusvahendite kasutamist.</p>	<p><u>Eesti keel</u> Õigekiri, liisusalvide, regivärsse loomine.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u> Muusikale liikumise kujundamine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated, koordineerimine.</p> <p><u>Matemaatika</u> Taktimõõt, muusika osad.</p> <p><u>Tööõpetus (3.kl)</u> Lihtsate rütmipillide valmistamine.</p>	<p>Orffi instrumentarium, naturaalklaver, plokkflöödid/6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, astmetrepp, rütmikaardid rändnoot, noodijoonestikuga tahvel.</p>
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>* Kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat;</p> <p>* kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusika kuulamisel);</p> <p><i>* väärtustab enese</i></p>	<p>1., 2., 3. klass</p> <p>* On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);</p> <p>* kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeoleu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;</p> <p>* väljendab muusika meeoleu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;</p> <p>* seostab muusikapala selle autoritega.</p> <p>1. klass</p> <p>* eristab kuuldeliselt laulu ja</p>	<p>* Vestlus, arutelu, individuaalne, paaris- ja rühmatöö;</p> <p>* Orffi pedagoogika – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine jne;</p> <p>* kirjalik töö – töövihik.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* arutlus- ja väljendusoskust muusika oskussõnavara kasutades;</p> <p>* laulu ja pillimuusika eristamist;</p> <p>* eesti rahvapillide tundmist (kuuldeliselt ja visuaalselt);</p> <p>* marsi, valsi ja polka, 2- ja 3-osalise taktimõõdu eristamist.</p>	<p><u>Eesti keel</u> Õigekiri, sõnavara, väljendusoskus, arutlus.</p> <p><u>Kunst</u> Muusika meeoleu visualiseerimine.</p> <p><u>Matemaatika</u> Võrdlemine, osad muusikas, erinevad taktimõõdud, loogika.</p> <p><u>Inimeseõpetus (2., 3. kl)</u> Aeg (tempo) kodu- ja kodumaa.</p>	<p>Muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d, VHS-id, internetiühendusega arvuti, heliloojate portreed, eesti rahvapillide pildid.</p>

<p>ja teiste loomingut.</p>	<p>pillimuusikat; 2. klass * on tutvunud kuuldeliselt ja visuaalselt eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, löötpill, torupill, sarvepill, vilepill); 3. klass * eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat.</p>			<p><u>Tööõpetus</u> (3.kl) Omavalmistatud rütmipillide kasutamine taktimõõdu eristamisel.</p>	
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad</p> <p>* Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusikalises kirjaoskuses).</p>	<p>* Mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p> <p>1., 2. klass * noodivältused, paus, rütmifiguurid: </p> <p>3. klass: * rütmifiguurid ja paus: </p> <p>* tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides:</p> <p>1. klass: * astmetel SO, MI, RA, (JO) põhinevad mudelid</p> <p>2. klass: * astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁ põhinevad mudelid; * mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;</p>	<p>* Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * kirjalik töö – töövihik.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ja rakendamist laulmisel, pillimängus, muusika kuulamisel, muusikalises liikumises, omaloomingus.</p>	<p><u>Eesti keel</u> Õigekiri, sõnavara, väljendusoskus.</p> <p><u>Matemaatika</u> Joon, noodivältused, taktimõõt, laulu osad, fermaat, sümbolid.</p> <p><u>Tööõpetus</u> (3.kl) Rütmikaardid.</p> <p><u>Inimeseõpetus</u> Meetrum, vaikselt, valjult, tempo.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u> Rahvatantsud.</p> <p><u>Kunst</u> Kõlavärv.</p>	<p>Naturaalklaver, internetiühendusega arvuti, noodistusprogramm, astmetrepp, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel, rütmikaardid, rütmimängud.</p>

	<p>3. klass:</p> <p>* astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI põhinevad mudelid;</p> <p>* JO- ja RA- astmerida (duur ja moll) seoses lauludega</p> <p>* mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:</p> <p>a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;</p> <p>b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;</p> <p>c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, <i>ostinato</i>, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;</p> <p>d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, <i>piano</i>, <i>forte</i>, fermaat;</p> <p>e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke <i>latern</i>, <i>segno</i>, <i>volt</i>.</p>				
--	--	--	--	--	--

<p>Õppekäigud</p> <p><i>* Huvitub muusikast nii koolis kui ka väljaspool kooli</i></p>	<p>1., 2., 3. klass</p> <p>* Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>* Vestlus, arutelu, individuaalne, paaris- ja rühmatöö;</p> <p>* muud loovad väljundid – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine;</p> <p>* kirjalik töö – töövihik.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* originaalsust;</p> <p>* väljendusoskust;</p> <p>* muusika oskussõnade kasutamist.</p>	<p><u>Eesti keel</u> Sõnavara, k.a. muusikaline, väljendusoskus, arutlus.</p> <p><u>Kunst</u> Muusikelmuse kujutamine visuaalselt.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u> Muusika kujutamine liikumise kaudu.</p> <p><u>Tööõpetus</u> Lihtsa rütmipilli valmistamine.</p> <p><u>Matemaatika</u> Loogika.</p> <p><u>Loodusõpetus</u> Loodushääled, keskkonna hääled.</p>	<p>Kontserdid, muusikalavastused, muuseumid, õuesõpe.</p>
---	---	---	--	--	---

II kooliaste

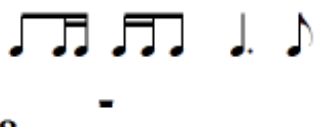
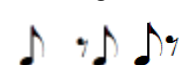
Kooliastme õpitulemused	Õpitulemused ja õppesisu	Metoodilised soovitud	Soovitud hindamiseks	Lõiming	Õpikeskkonna vajadus
<p><i>* Osaleb meeledi muusikalistes tegevustes; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;</i></p> <p><i>* oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast</i></p>	<p>Laulmine, pillimäng, liikumine, omalooming, muusika kuulamine.</p>	<p>Kõigi õpilaste võimalikult suur kaasamine muusikalistesse tegevustesse arvestades nende muusikalisi võimeid ja arengut.</p> <p>Vormid: individuaalne, paaris- ja rühmatöö; loovtöö; vestlus ja arutelu.</p>	<p>Eesmärgiks on õpilaste muusikalise arengu toetamine ja loovuse arendamine muusikaliste tegevuste kaudu.</p>	<p><i>Eesti keel, kirjandus (5., 6.kl), matemaatika, loodusõpetus, ühiskonnaõpetus, tehnoloogiaõpetus, kunst, kehaline kasvatus, võõrkeeled, ajalugu (arvutiõpetus vastavalt kooli õppekavale)</i></p>	<p>Liikumist võimaldav ruum, Orffi instrumentarium, naturaalklaver + tool, süntesaator, plokkflöödid või 6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, astmetrepp, käemärkide tabel, rütmikaardid, rütmimängud, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel, rahvapillide pildid, heliloojate portreed, muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d, internetiühendusega arvuti, noodistusprogramm.</p>
<p>Laulmine</p> <p><i>* Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;</i></p> <p><i>* laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;</i></p> <p><i>* oskab laulda eesti</i></p>	<p>4., 5., 6. klass</p> <p><i>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;</i></p> <p><i>* laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule a cappella ja saatega;</i></p> <p><i>* rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;</i></p> <p><i>* laulab peast kooliastme ühislaule:</i></p>	<p><i>* Õpilaste muusikaliste võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (ansamblid, koor);</i></p> <p><i>* laulude õppimine: noodi järgi astmenimedega, kuulmise ja noodi järgi astmenimedega, kuulmise järgi;</i></p> <p><i>* vestlus (laulu sisu, helilooja, teksti autor, muusika väljendusvahendid).</i></p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p><i>* loomulikku kehahoidu, selget diktsiooni, väljendusrikkust;</i></p> <p><i>* individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;</i></p> <p><i>* aktiivset osavõttu ühislaulmisest;</i></p> <p><i>* helikõrguste tabamist lähtudes õpilase võimetest.</i></p>	<p><u>Eesti keel</u>, Teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus.</p> <p><u>Kirjandus</u> Laulutekstide autorid.</p> <p><u>Matemaatika</u> Laulu vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamisoskus.</p> <p><u>Ühiskonnaõpetus</u> Kodu, kodumaa; rahvakalendri tähtpäevad; aeg (tempo) liiklus.</p>	<p>Naturaalklaver +tool, süntesaator, akustiline kitarr, noodijoonestikuga tahvel, rändnoot, astmetrepp; käemärkide tabel .</p>

<p>rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti hümn (Fr. Pacius), • "Kui Kungla rahvas" (K. A. Hermann), • "Mu isamaa armas" (saksa rhvl), • "Eesti lipp" (E. Vörk), • "Püha öö" (F. Gruber), • "Kas tunned maad" (J. Berad), • "Meil aiaäärne tänavas" (eesti rhl); 		<p>*õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.</p>	<p><u>Kehaline kasvatus</u> Õige kehahoid ja hingamine.</p>	
<p>* Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);</p> <p>* kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (laulmisel).</p>	<p>4., 5., 6. klass</p> <p>* Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI);</p> <p>* duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;</p> <p>5., 6. klass</p> <p>* seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2.</p>	<p>* Relatiivne meetod – laulmine astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi, mudellaulud;</p> <p>* kajamäng, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist.</p>	<p><u>Eesti keel</u> Silbitamine teksti rütmistamisel.</p> <p><u>Matemaatika</u> Helipikkused ja -kõrgused, taktimõõt, murrud, helikõrguste vahelised kaugused.</p> <p><u>Kunst/loodusõpetus</u> Looduslike materjalide (puupulgad, kivid jms) kasutamine astmetrepiks</p> <p><u>Tehnoloogiaõpetus</u> Omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine rütmialases töös ja laulmisel relatiivsete astmetega.</p>	

<p>Pillimäng</p> <p>* Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus)</p>	<p>4. ,5. ,6. klass</p> <p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des;</p> <p>* rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid;</p> <p>* seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;</p> <p>5. klass</p> <p>* seostab helistikke ja toonika kolmkõlasid C-duur, a-moll pillimänguga;</p> <p>6. klass</p> <p>* seostab helistikke G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll pillimänguga.</p>	<p>* Orffi pedagoogika – kaasmängud, <i>ostinatod</i>, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid;</p> <p>* rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid;</p> <p>* absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus;</p> <p>* süvendatult pilli õppinud õpilaste rakendamine musitseerimisel.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;</p> <p>*õpilase aktiivset osalemist instrumentaalansambli või orkestris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.</p>	<p><u>Matemaatika</u></p> <p>Noodi-, helikõrgused, taktimõõt, seostamisoskus (astme- ja tähtnimed, helistikud ja kolmkõlad).</p> <p><u>Tehnoloogiaõpetus</u></p> <p>Lihtsate pillide valmistamine.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Kehapillisaated, hingamine, koordineerimine, õiged mänguvõtted.</p>	<p>Orffi instrumentarium; trummikomplekt, plokkflöödid või 6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, rütmikaardid, rütmimängud.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>* Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises).</p>	<p>4., 5. , 6. klass</p> <p>* Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;</p> <p>5. klass</p> <p>* tantsib eesti laulu- ja ringmänge;</p> <p>* väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra;</p> <p>6. klass</p> <p>* väljendab liikumise kaudu eri</p>	<p>* Orffi pedagoogika,</p> <p>* individuaalne, paaris- ja rühmatöö.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;</p> <p>* sisu, meeoleolu, ülesehituse ja erinevate maade muusika karakterite tunnetamist ja väljendamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.</p>	<p><u>Kehaline kasvatus</u></p> <p>Muusikapala ja eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud.</p> <p><u>Matemaatika</u></p> <p>Muusikapala vorm.</p>	<p>Liikumiseks sobiv ruum; muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d.</p>

	maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari, Saksa				
<p>Omalooming</p> <p>* Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;</p> <p>* kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (omaloomingus).</p>	<p>4. ,5. ,6. klass</p> <p>* Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>* kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;</p> <p>* loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;</p> <p>* kasutab muusika karakteri ja meeoleolu väljendamiseks loovliikumist.</p>	<p>* Orffi pedagoogika – omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid;</p> <p>* lihtsamate pillide valmistamine;</p> <p>* kirjalik töö – töövihik.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;</p> <p>* muusikaliste teadmiste ja väljendusvahendite kasutamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.</p>	<p><u>Eesti keel</u> Õigekiri, regivärside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u> Muusikale liikumise loomine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated, koordineerimine, õiged mänguvõtted.</p> <p><u>Matemaatika</u> Taktimõõt, murrud, muusikapala vorm.</p> <p><u>Tööõpetus</u> Lihtsate pillide ja muusikateemaliste mängude valmistamine.</p> <p><u>Kunst</u> Rütmikaartide valmistamine.</p> <p><u>Arvutiõpetus</u> Lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>	<p>Orffi instrumentarium, naturaalklaver, süntesaator, trummikomplekt, plokkflöödid/6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, astmetrepp, rütmikaardid rändnoot, noodijoonestikuga tahvel.</p>

<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>* Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust</p> <p>* Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaal-muusikat</p> <p>* Leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas</p> <p>* Kasutab üksinda ning koos</p>	<p>4., 5. , 6. klass</p> <p>* Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm);</p> <p>* iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;</p> <p>* teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.</p> <p>4.klass</p> <p>*kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni</p> <p>5. klass</p> <p>* kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit</p> <p>5., 6. klass</p> <p>* tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;</p> <p>* on tutvunud (valikuliselt) Soome,</p>	<p>Vestlus, arutelu, individuaalne ja rühmatöö: helilooja, teksti autor, oskussõnad, muusika väljendusvahendid, vorm, hääleliigid, instrumentaal- ja vokaalmuusika, pilliliigid, eesti rahvamuusika, autorlus.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* arutus- ja väljendusoskust muusika oskussõnavara kasutades;</p> <p>* 2- ja 3-osalise lihtvormi eristamist;</p> <p>* hääleliikide eristamist kuuldeliselt;</p> <p>* vokaal- ja instrumentaalmuusika eristamist;</p> <p>* pilliliikide eristamist kõla ja välimuse järgi;</p> <p>* oskust leida iseloomulikke jooni Eesti rahvamuusikas;</p> <p>* oskust võrrelda erinevate rahvaste muusikat.</p>	<p><u>Eesti keel</u> Sõnavara, õigekiri, sh muusikaline, väljendus-ja põhjendusoskus (kirjalik ja suuline).</p> <p><u>Kirjandus</u> Autorlus.</p> <p><u>Kunst</u> Muusika meeleolu visualiseerimine.</p> <p><u>Matemaatika</u> Võrdlemine, eristamine, muusikapala vorm, erinevad taktimõõdud, loogika.</p> <p><u>Ühiskonnaõpetus</u> Aeg (tempo), kodu- ja kodumaa, riigid, rahvad.</p> <p><u>Tehnoloogiaõpetus</u> Omavalmistatud muusikalooliste mängude kasutamine.</p> <p><u>Ajalugu</u> Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.</p> <p><u>Võõrkeeled</u> võõrkeelsete laulutekstide mõistmine, sõnaraamatu kasutamine.</p>	<p>Muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d, VHS-id, internetiühendusega arvuti, heliloojate portreed, muusikainstrumentide ja rahvapillide pildid.</p>
---	--	--	---	---	---

<p>musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusika kuulamisel)</p>	<p>Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt;</p>			<p><u>Arvutiõpetus</u> Muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p>	
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p> <p>* Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusikalises kirjaoskuses).</p>	<p>* Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p> <p>4., 5. klass * noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p> <p>6. klass * rütmifiguurid:</p> <p>* laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides;</p> <p>4. klass * 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel; 2-osaline lihtvorm,</p>	<p>* Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * kirjalik töö – töövihik.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * muusikalise kirjaoskuse rakendamist laulmisel, pillimängus, muusikalises liikumises, omaloomingus; * I ja II kooliastme oskussõnade rakendamist muusika kuulamisel.</p>	<p><u>Eesti keel</u> õigekiri, sh muusikaline, väljendusoskus.</p> <p><u>Matemaatika</u> Noodivältused, taktimõõt, vorm, sümbolid, murdarvud, paralleelsed helistikud, võrdlemine ja eristamine.</p> <p><u>Inimeseõpetus</u> Meetrum, vaikselt, valjult, tempo.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u> Rahvatants.</p> <p><u>Kunst</u> Kõlavärv.</p> <p><u>Võõrkeel</u> Itaaliakeelsete muusikaalaste terminite tähenduse mõistmine seoses lauludega.</p> <p><u>Arvutiõpetus</u> Muusikaterminitele seletuste leidmine internetis</p>	<p>Naturaalklaver, internetiühendusega arvuti, noodistusprogramm, astmetrepp, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel, rütmikaardid, rütmimängud,</p>

	<p>5. klass * helilaadi ja helistiku eristamine ja kasutamine, helistikud C - a;</p> <p>6. klass * Helistikud G – e, F – d; * kaheksandik taktimõõdu tutvustamine laulurepertuaarist tulenevalt;</p> <p>* mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:</p> <p>a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees</p> <p>(), bemoll (), bekarr (); paralleelhelistikud</p> <p>b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon;</p> <p>c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid);</p> <p>d) tempo, <i>andante</i>, <i>moderato</i>, <i>allegro</i>, <i>largo</i>, <i>ritenuto</i>, <i>accelerando</i>, dünaamika, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>,</p>				
--	--	--	--	--	--

	<p><i>mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo;</i></p> <p>e) + kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara .</p>				
<p>Õppekäigud</p> <p><i>* Huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles</i></p>	<p>* Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>* Vestlus, arutelu, individuaalne, paaris- ja rühmatöö;</p> <p>* muud loovad väljundid – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine;</p> <p>* kirjalik töö – töövihik.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* oma arvamuse põhjendamist;</p> <p>* originaalsust;</p> <p>* väljendusoskust;</p> <p>* muusika oskussõnade kasutamist;</p> <p>* tööpanust.</p>	<p><u>Eesti keel</u> Õigekiri, sõnavara, sh muusikaline, väljendusoskus.</p> <p><u>Kunst</u> Muusikaelamuse kujutamine visuaalselt.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u> Muusikaelamuse kujutamine liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p><u>Matemaatika</u> Loogika, arutlusoskus.</p> <p><u>Arvutiõpetus</u> Teabe otsimine ja leidmine ürituste, institutsioonide kohta.</p>	<p>Kontserdid, muusikalavastused, muuseumid, muusikakoolid, raamatukogud, virtuaalsed õppekäigud, õuesõpe.</p>

III kooliaste

Kooliastme õpitulemused	Õpitulemused ja õppesisu	Metoodilised soovitus	Soovitused hindamiseks	Lõiming	Õpikeskkonna vajadus
<p><i>* Osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;</i></p> <p>* oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos muusitseerides; suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;</p> <p>* kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes;</p> <p>* valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest ja võimalustest muusikat õppida.</p>	<p>Laulmine, pillimäng, liikumine, omalooming, muusika kuulamine.</p>	<p>* Kõikide õpilaste võimalikult suur kaasamine muusikalistesse tegevustesse arvestades nende muusikalisi võimeid ja arengut.</p> <p>* Vormid – individuaalne, paaris- ja rühmatöö; loovtöö; vestlus ja arutelu.</p>	<p>* Eesmärgiks on õpilaste muusikalise arengu toetamine ja loovuse arendamine muusikaliste tegevuste kaudu.</p>	<p>Eesti keel, kirjandus, matemaatika, loodusõpetus (7. kl), ühiskonnaõpetus (9.kl), inimeseõpetus (7.kl), bioloogia, geograafia, füüsika (8.-9.kl), tehnoloogiaõpetus, kunst, kehaline kasvatus, võõrkeeled, ajalugu, arvutiõpetus, käsitöö (rahvaste kultuuripärand, teiste rahvaste etnograafia inspiratsiooni allikana).</p>	<p>Liikumist võimaldav ruum, Orffi instrumentarium, natuuraalklaver + tool, süntesaator, plokkflöödid või 6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, astmetrepp, käemärkide tabel, rütmikaardid, rütmimängud, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel, muusikainstrumentid ja rahvapillide pildid, heliloojate portreed, muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d, internetiühendusega arvuti, noodistusprogramm</p>
<p>Laulmine</p> <p>* Laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapäras;</p>	<p>7., 8., 9. klass</p> <p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu,</p>	<p>* Õpilaste muusikaliste võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (ansamblid, koorid);</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* loomulikku kehahoiu, selget diktsiooni,</p>	<p><u>Eesti keel.</u> Teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, väljendusrikkus.</p>	<p>Naturaalklaver + tool, süntesaator, akustilised kitarrid, trummikomplekt,</p>

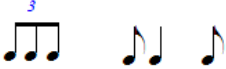

<p>* laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;</p> <p>* oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislause</p> <p>* rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (laulmisel).</p>	<p>hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;</p> <p>* laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>* osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislause:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Eesti hümn“ (F. Pacius), • "Jää vabaks, Eesti meri" (V. Oksvort), • "Oma laulu ei leia ma üles" (V. Ojakäär), • “Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), • "Eestlane olen ja eestlaseks jään" (A. Mattiisen), • "Saaremaa valss" (R. Valgre), • "Kalevite kants" (P. Veebel), • "Mu isamaa on minu arm" (G. Ernesaks), • "Me pole enam väikesed" (A. Oit). 	<p>* laulude õppimine: noodi järgi astmenimedega, kuulmise ja noodi järgi astmenimedega, kuulmise järgi;</p> <p>* vestlus (laulu sisu, helilooja, teksti autor, väljendusvahendid).</p>	<p>väljendusrikkust;</p> <p>* individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;</p> <p>* aktiivset osavõttu ühislaulmisest;</p> <p>* helikõrguste tabamist lähtudes õpilase võimetest;</p> <p>* õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.</p>	<p><u>Kirjandus</u> Laulutekstide autorid.</p> <p><u>Matemaatika</u> Laulu vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamis- ja põhjendusoskus (loogika), paralleelsed helistikud.</p> <p><u>Ühiskonnaõpetus</u> Liiklus-, kodu-, kodumaa- ja rahvakalendriteemad; aeg (tempo).</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u> Loomulik kehahoid ja hingamine.</p> <p><u>Bioloogia</u> Hingamine, häälehoid (k.a häälemurde perioodil), kuulmine ja kõrv, pärilikkus.</p> <p><u>Loodusõpetus (7. kl)</u> Liikumine/dünaamika.</p> <p><u>Inimeseõpetus (7.kl)</u> Õige, vale, normid-reeglid,</p> <p><u>Füüsika (8.-9.kl)</u> Heli ja selle omadused liikumine/jõud, võnkumine, müra.</p>	<p>noodijoonestikuga tahvel, rändnoot, astmetrepp; käemärkide tabel, rütmikaardid.</p>
---	--	---	--	---	--

<p>* Kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid).</p>	<p>7., 8., 9. klass * Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI); * absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²); * duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;</p>	<p>* Relatiivne meetod – laulmine astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi, mudellaulud; * kajamäng, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist.</p>	<p><u>Eesti keel</u> Silbitamine teksti rütmistamisel.</p> <p><u>Matemaatika</u> Helipikkused ja -kõrgused, taktimõõt, murrud, helide vahelised suhted.</p> <p><u>Tööõpetus</u> Omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine rütmi- ja astmetöös.</p>	
<p>Pillimäng</p> <p>* Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loominguilisi ideid (pillimängus).</p>	<p>7., 8., 9. klass</p> <p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; * rakendab musitseerides akustilise kitarriga lihtsamaid akordmänguvõtmeid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; * helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt.</p>	<p>* Orffi pedagoogika – kaasmängud, <i>ostinatod</i>, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid; * rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid; * absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus; * süvendatult pilli õppinud õpilaste rakendamine musitseerimisel.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * teadmiste ja muusikaliste väljendusvahendite rakendamist pillimängus; * individuaalset ja/või rühmas musitseerimist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust; * õpilase aktiivset osalemist instrumentaalansambelis või orkestris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning</p>	<p><u>Matemaatika</u> Noodi-, helikõrgused, taktimõõt, seostamisoskus (astme- ja tähtnimed, helistikud ja kolmkõlad), paralleelsed helistikud.</p> <p><u>Tehnoloogiaõpetus</u> Lihtsate pillide valmistamine.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u> Kehapillisaated, koordineerimine, õiged mänguvõtted.</p> <p><u>Loodusõpetus (7. kl)</u> Loodusnähtused- ja hääled, liikumine/dünaamika, jõud.</p>	<p>Orffi instrumentarium; akustilised kitarrid, trummikomplekt, plokkflöödid või 6-keelised väikekanded, omavalmistatud pillid, rütmikaardid, rütmimängud.</p>

			kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.	<u>Füüsika</u> (8.-9.kl) Heli ja selle omadused, liikumine/jõud, võnkumine, müra, elekter seotult elektrofonidega, ohutustehnika.	
Muusikaline liikumine * Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (liikumises).	7., 8., 9. klass * Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; * väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika, Idamaad.	* Orffi pedagoogika; * individuaalne, paaris- ja rühmatöö.	Hindamisel arvestatakse: * ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist; * sisu, meeleolu, ülesehituse ja erinevate maade muusika karakterite tunnetamist ja väljendamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.	<u>Kehaline kasvatus</u> Eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri ja muusika väljendusvahendite kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, <u>Matemaatika</u> Muusikapala vorm.	Liikumiseks sobiv ruum; muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d.
Omalooming * Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (omaloomingus).	7., 8., 9. klass * Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i> 'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi	* Orffi pedagoogika – omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid; * rondo- ja variatsioonivorm; * lihtsamate pillide valmistamine; * kirjalik töö – töövihik; * infotehnoloogia –	Hindamisel arvestatakse: * ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist; * muusikaliste teadmiste ja väljendusvahendite kasutamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.	<u>Ühiskonnaõpetus</u> (9.kl) Inimõigused/autorikaitse, ettevõtlus ja konkurents, moraal, eetika. <u>Eesti keel</u> Tekstide loomine. <u>Kehaline kasvatus</u> Loominguliste ideede väljendamine liikumises, koordineerimine, õiged	Orffi instrumentarium, naturaalklaver, süntesaator, akustilised kitarrid, trummikomplekt, plokkflöödid/6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, astmetrepp, rütmikaardid,

	(astmeid); * loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; * väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu; *loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades.	noodistusprogramm(id).		mänguvõtted. <u>Matemaatika</u> Muusikapala vorm, taktimõõdud/murdarvud. <u>Tööõpetus</u> Lihtsate pillide valmistamine. <u>Arvutiõpetus</u> Lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.	rändnoot, noodijoonestikuga tahvel.
Muusika kuulamine ja muusikalugu * Väljendab oma arvamust kuuldu muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult; <i>* väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;</i> *teab autoriõigusi ja sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi; * rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;	7., 8., 9. klass * Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2- ja 3-osalist lihtvormi, variatsiooni- ja rondovormi); * arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; * arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; *eesti tuntud interpretide, dirigentide, ansambelite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine;	* Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * vestlus, arutelu, analüüs; * orff'i pedagoogika – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine jne.; * kirjalik töö – töövihik, essee, analüüs, uurimus, retsensioon, referaat, plakat jne; * infotehnoloogia – <i>power-point</i> presentatsioon jne.	Hindamisel arvestatakse: * arutus-, väljendus- ja analüüsioskust ning oma arvamuse põhjendamist muusika oskussõnavara kasutades (essee, suuline ettekanne); * 2- ja 3-osalise lihtvormi, variatsiooni- ja rondovormi eristamist; * hääleliikide eristamist kuuldeliselt; * vokaal- ja instrumentaalmuusi ka eristamist;	<u>Eesti keel</u> Sõnavara, sh muusikaline, suuline ja kirjalik väljendusoskus (essee, uurimus, referaat), õigekiri, väitlemine oma seisukohtade põhjendamiseks. <u>Kirjandus</u> Teose autor, teksti analüüs. <u>Kunst</u> Muusika meeleolu visualiseerimine, plakatid, tämber. <u>Matemaatika</u> Võrdlemine, eristamine, muusikapala vorm, murdarvud - erinevad	Muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d, VHS-id, internetiühendusega arvuti, heliloojate portreed, rahvapillide pildid, muusikainstrumentid e ja orkestrite pildid.

<p>* leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused.</p>	<p>7., 8., 9. klass * eristab kõla ja kuju järgi: <i>keelpillid</i>: poogenpillid viiul, viola e altviul, tšello, kontrabass, näppepillid harf, kitarr; <i>puhkpillid</i>: puupuhkpillid flööt, klarnet, saksofon, oboe, fagott; vaskpuhkpillid: trompet, metsasarv, tromboon, tuuba; <i>löökpillid</i>: kindla helikõrgusega timpan, ksülofon; ebamäärase helikõrgusega (rütmipillid) suur trumm, väike trumm, taldrikud jt; <i>klahvpillid</i>: klaver, klavessiin, orel, akordion; <i>elektrofonid</i>: süntesaator, elektriklaver; *eristab kõla järgi pillikoosseise: <i>orkestrid</i>: (sümfoonia, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkester); <i>ansamblid</i>: (keelpillikvartett, pop- ja džässansambel); * eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat (ooperi, opereti, muusikali ja balleti).</p> <p>7., 8., 9. klass * on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või</p>		<p>* pillirühmade ja pillide eristamist kõla ja välimuse järgi, * sümfoonia-, puhkpilli-, keelpilli- ja rahvapilliorkestri eristamist kõla ja välimuse järgi; * oskust leida iseloomulikke jooni ning võrrelda eesti ja valitud rahvaste muusikat.</p>	<p>taktimõõdud, loogika – põhjendus, analüüs.</p> <p><u>Ajalugu</u> Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.</p> <p><u>Ühiskonnaõpetus (9.kl)</u> Rahvused, riigid ja nende tavad, inimõigused/autorikaitse, ettevõtlus ja konkurents, moraal, eetika, elukutsevalik.</p> <p><u>Füüsika (8.-9.kl)</u> Heli ja selle omadused, liikumine/jõud, võnkumine, müra, elekter seotult elektrofonidega.</p> <p><u>Bioloogia</u> Kuulmine/kõrv ja tervishoid, pärilikkus.</p> <p><u>Geograafia</u> Riigid, pealinnad, rahvastik, rassid.</p> <p><u>Arvutiõpetus</u> Muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis, esitlused.</p>	
---	--	--	--	---	--

	Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; * tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi.				
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p> <p>* Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;</p>	<p>* Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p> <p>7. klass * noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p> <p>8.klass * noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p> <p>7., 8., 9. klass * mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; * mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides; * kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi</p>	<p>* Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * kirjalik töö – töövihik jne.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * muusikalise kirjaoskuse rakendamist laulmisel, pillimängus, muusikalises liikumises, omaloomingus; * I, II ja III kooliastme oskussõnade rakendamist muusika kuulamisel.</p>	<p><u>Eesti keel</u> Õigekiri, sh muusikaline.</p> <p><u>Matemaatika</u> Noodivältused, taktimõõt, vorm, sümbolid, murrud, paralleelsed helistikud, eristamine.</p> <p><u>Tööõpetus</u> Rütm- ja meloodiakaardid.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u> Rahvatants, ladina ja standardtants.</p> <p><u>Kunst</u> Kõlavärv.</p> <p><u>Võõrkeel</u> Itaaliakeelsete muusikaliste terminite tähenduse mõistmine.</p> <p><u>Arvutiõpetus</u> Muusikaterminitele seletuste leidmine internetis, lihtsate muusikapalade loomine</p>	<p>Naturaalklaver, internetiühendusega arvuti, noodistusprogramm, astmetrepp, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel, rütmikaardid, rütmimängud,</p>

	<p>(astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);</p> <p>8., 9. klass * teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;</p> <p>7., 8., 9. klass * + kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja sõnavara; * mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:</p> <p>a) elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;</p> <p>b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel;</p> <p>c) rondo, variatsioon,</p> <p>d) pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.</p>			muusikaprogrammi kasutades.	
<p>Õppekäigud</p> <p>* <i>Huvitub muusikaalasest</i></p>	<p>* Arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta</p>	<p>* Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * vestlus, arutelu, analüüs</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * oma arvamuse</p>	<p><u>Eesti keel</u> Õigekiri, sõnavara, sh muusikaline.</p>	<p>Kontserdid, muusikalavastused, muusikakoolid,</p>

<p><i>tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus</i></p>	<p>suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>või muud loovad väljundid – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine;</p> <p>* kirjalik töö – töövihik, essee, analüüs, uurimus, retsensioon, referaat, plakat jne.</p>	<p>põhjendamist;</p> <p>* originaalsust;</p> <p>* väljendusoskust;</p> <p>* muusika oskussõnade kasutamist;</p> <p>* tööpanust.</p>	<p><u>Kunst</u> Visuaalse muusikaelamuse kujutamine, plakat jne.</p> <p><u>Kehaline kasvatus</u> Muusikaelamuse kujutamine liikumise kaudu ja dramatiseeringus.</p> <p><u>Matemaatika</u> Loogika, arutlus-, analüüsi- ja põhjendusoskus.</p> <p><u>Arvutiõpetus</u> Teabe otsimine ja leidmine ürituste, institutsioonide koht, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>	<p>raamatukogud, virtuaalsed õppekäigud, õuesõpe.</p>
--	--	--	---	---	---

2. Kunst

2.1. Üldalused

2.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid;
- 2) kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus;
- 3) analüüsib kunstiteoseid ja visuaalset keskkonda, kasutades põhikoolis omandatud ainealast terminoloogiat, ning põhjendab oma arvamust;
- 4) märkab esemelise keskkonna ja visuaalse meedia esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 6) seostab omavahel kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut ning mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt; teadvustab kultuurilist mitmekesisust.

Põhikooli lõpuks teadvustab kunsti rolli nii oma elus kui ka ühiskonnas ja orienteerub visuaalses keskkonnas.

2.1.2. Õppeaine kirjeldus

Kunstiõppe siht on omandada visuaalne haridus ning arendada mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises muutavas maailmas. Kunst võimaldab õpilasel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Aine õppimise osad on:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine;
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine;
- 3) mõtestamine ja refleksioon.

Ülalnimetatud õppimise osad on omavahel orgaaniliselt ja tihedalt põimunud – õpilase loova ning iseseisva mõtlemisoscuse arenemine ja uute teadmiste omandamine kinnistuvad praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujunemine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti sidemetest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest. Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemi kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele annavad aluse õppekäigud muuseumidesse ja galeriidesse. Kunstiajaloo näidete valikul lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ja visuaalsest kultuurist Eestis.

2.1.3. Õppetegevused

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) võimaldatakse õppida üksi ja rühmas, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile;
- 3) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilaste huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 4) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, muuseumid, näitused, arvutiklass, virtuaalkeskond jne;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid materjale ning töövahendeid;
- 6) seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist.

I astmes on oluline mänguline, eksperimenteeriv ja uuriv käsitlus, mis toetab laste spontaanset eneseväljendust ning julgustab märkama ja vaatlema erinevaid nähtusi. Loovtööde ainst ammutatakse nii oma elust, lähiümbrusest kui ka kunstiloost. Teadmised ja tehnilised oskused omandatakse loova tegevuse käigus.

Kunstiteostest rääkimine toetab oma seisukoha, tolerantsuse ning väärtushinnangute kujunemist. Koostöö- ja arutlusoskuste arendamiseks kasutatakse lisaks individuaalsetele töödele rühmatöid.

II astmes tutvutakse teadlikumalt kunsti aluste ja kunstilooa ning luuakse sildu kunstiajaloo ja tänapäeva vahel. Pööratakse rohkem tähelepanu ümbritseva maailma edasiandmisele loomingulistes kunstitöodes. Õpilasi juhitakse ise valikuid tegema (tehnikat, teemade valikuid jne) ning otsima pildimaterjali, et kasutada seda abivahendi või lähtekohana. Kunstiteoste ja visuaalse kultuuri näidete analüüsimine toetab kriitilise mõtlemise ja ainealase keeleoskuse arenemist.

III astmes omandatakse teoreetilisemal tasemel teadmisi kunsti nii märgilistest (sümbol, allegooria, tsitaat jne) kui ka vormilistest (värv, valgus ja vari, perspektiiv, kompositsioon jne) väljendusvahenditest. Loomingulistes töodes katsetatakse uusi meediume ning väljundeid; seatakse järjest rohkem endale ise ülesandeid; mängitakse vormielementide ja väljendusvahenditega teose isikupära ning sõnumi huvides. Teadlikumalt võetakse eeskujuks kunsti-teoseid ja -stiile, analüüsitakse teoseid ning otsitakse visuaalset ja verbaalset infot. Kunsti käsitletakse visuaalse ning sotsiaalse keskkonna osana.

Kunst kui õppeaine on oma olemuselt mittelineaarne, õppesisu punkte käsitletakse õppes omavahel tihedalt põimunult. Nende võimalike kombinatsioonide lõputu arv eeldab õpetaja loovust ja teadlikkust valikute tegemisel.

2.1.4. Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. Hindamisel on oluline tunnustada lahen-duste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära. Õpilane peab teadma, mida hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

2.1.5. Füüsiline õpikeskkond

1. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus on 500 lux päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal, vesi/kanalisatsioon, reguleeritava kõrgusega molbertid koos joonistus-alustega, tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika.

2. Kool tagab kooli õppekava järgi kunstitundideks foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri ning internetiühendusega arvutite kasutamise võimaluse. Samuti võimaldab kool vajalikud kunstivahendid ja -materjalid.

2.2. I kooliaste

2.2.1. Kooliastme õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 2) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- 3) leiab kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
- 4) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- 5) tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;
- 6) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
- 7) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuuri- ja õppekeskkondades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

2.2.2. Õppesisu

Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.

Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, pildistamine, vormimine jne).

Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.

Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitis keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel. Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine.

Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid. Lähiümbruse loodus ja ehituskunst. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskonnad.

Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus.

2.2.3. Õppetegevus

1. Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, lugude visuaalne jutustamine.
2. Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine.
3. Muuseumide ja kunstinäituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.

4. Lähieümbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine. Makettide ja kujundustööde teostamine.
5. Visuaalse kultuuri näidete (reklaamide, filmide, arvutimängude jne) kriitiline vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.
6. Oma tööde esitlemine, selgitamine; kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.
7. Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.

2.2.4. 1.-3. klass

	1. klass	2. klass	3. klass
<i>Uurimine, avastamine, ideede arendamine</i>	Oma tööde esitlemine, selgitamine ja kaaslaste kuulamine. Töötamine ise-seisvalt ja grupis. Põhielementide- joon, värv, vorm, ruum, rütm jt tundmaõppimine. Iseloomulike tunnuste ning peamise esiletoomine. Erinevate tehnikate, materjalide, võtete ja vahendite läbiproovimine.		
	Mänguasjade ja oma-meisterdatud mudelitega lavastuslikud mängud.	<i>Piltjutustused</i> : joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.	Tegelikkuse ja virtuaalsete keskkondade võrdlus.
<i>Pildiline ja ruumiline väljendus</i>	Esemete ja olendite iseloomulike tunnuste leidmine. Peamise esiletõstmise suuruse, asukoha ja värvi abil.		
	<i>ÜMBRUS</i>		
	Vabanemine stampkujunditest (päikese-neljandik, aknarist jm).	Puude, mägede, pilvede jne kujutamine mitmel erineval moel.	Maastik kevadel, suvel, sügisel, talvel.
	<i>ASJAD</i>		
	Tuttavate asjade kujutamine – lilled, mänguasjad ...	Esemete tähtsamad tunnused.	Esimesed katsetused kujutamisel naturist.
	<i>INIMENE</i>		
	Inimese vanus, amet jne, joonistamine mälu järgi.	Algsed proportsiooni-reeglid.	Dünaamiline kriipsujuku liikumise kavandamine.
<i>GEOMEETRIA</i>			
Mõisted kolmnurk, ruut, ring ...	Geomeetristest kujunditest pilt.	Plasttaarast, karpidest loomade vm meisterdamine.	
<i>Disain ja keskkond</i>	Situatsiooni kirjeldav lähteülesanne. Ideede selgitamine, vormistamine jooniste ja makettidena. Disaini roll igapäevaelus: trükised, tarbevormid, ruumid, hooned, keskkond jne. Vormi ja funktsiooni seos.		
	<i>MÄRK</i>		
	Geomeetriste kujundite erinevad tähendused.	Liiklusmärkide keel	Stilisatsioon.
	<i>KIRI</i>		
Oma nime kujundus portfooliol vms.	Dekoratiivkiri kingipakil vms.	Šrifti valik vastavalt ülesandele.	
Kunstitunnis omandatud oskuste rakendamine digitaalsete vahenditega töötades.			
<i>Meedia ja kommuni-</i>	Meediad kodus ja koolis. Pildilise jutustuse vormid ja vahendid (illustratsioon, koomiks, reklaam, animatsioon, foto, video).		
	Asjade tähendus pildil (nt	Piltjutustuste kujundamine	Uue tähenduse andmine

<i>katsioon</i>	loodus-materjalidest instalatsioonid jäänudustamine fotona).	(nt foto sidumine joonistuste ja tekstiga). e-kaart.	asjadele või kujutatavale konteksti muutmise (nt juurviljadest tegelased tervisliku toitumise-videos).
<i>Kunstikultuur</i>	Vana ja uue võrdlemine. Eesti kultuuripärandi tähtsused. Muuseumide ja näituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.		
	<i>EESTI JA MAAILM</i>		
	Keskaegsed hooned.	Lossid, kindlused ja mõisahooned.	Lähikonna kunstigalerii, muuseumi asukoht ja funktsioon.
<i>Materjalid, tehnikad</i>	<i>RAHVAKUNST</i>		
	Laulupidu ja rahvariided.	Talu ja taluriistad.	Kindamustrid, sokisääred vms.
	Kunstitehnikate ja töövõtete loominguiline rakendamine. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.		
<i>Tulemus</i>	<i>MAAL</i>		
	Näpuvärvid, guašš.	<i>Tempera.</i>	Akvarell, pastell ...
	<i>SKULPTUUR</i>		
	Plastiliin, savi jt pehmed voolimismaterjalid.	Seisvad figuurid materjali lisamisega.	Voolimine ühest tükist, ilma juurde lisamiseta.
<i>Tulemus</i>	<i>GRAAFIKA</i>		
	Riipimine vms.	Monotüüpia jt erinevad tõmmised.	Papitrukk vms.
<i>Tulemus</i>	Katsetab julgelt ja tunneb sellest rõõmu. On iseseisev, kuid valmis ka koostööks. Valib ise sobivaima kujutusviisi. Katsetab kõiki tehnikaid. Tunneb kodukohta kultuuriobjekte. Taipab eseme vormi ja funktsiooni seost. Käitub endale ja teistele ohutult visuaalses ja virtuaalses maailmas.		

2.3. II kooliaste

2.3.1. Kooliastme õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
- 2) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
- 3) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne);
- 4) analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;
- 5) mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust;
- 6) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 7) leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid;
- 8) märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas. Tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaal-

setes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

2.3.2. Õppesisu

Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.

Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinged, dominant ja koloriit. Liikumise kujutamine.

Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, video, digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted.

Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.

Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.

Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.

Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.

2.3.3. Õppetegevus

1. Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, ühise tulemuse nimel koostöö.
2. Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.
3. Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.
4. Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine.
5. Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.
6. Filmide, arvutimängude, koomiksiste ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine.
7. Muuseumide, kunstiürituste, nüüdiskunsti näituste külastamine.

2.3.4. 4.-6. klass

	4. klass	5. klass	6. klass
<i>Uurimine, avastamine, ideede arendamine</i>	Uurimuslik ja loov koostöö. Teoste esitlemine, valikute põhjendamine. Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Värv kui väljendusvahend. Liikumise kujutamine. Tehnikate loov kasutamine, segatehnikad.		
	Realistlikkus ja abstraktsus kunstis.	Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid.	Sõnumite ja emotsioonide edastamine, oma tööde võrdlus kunstiajaloonäidega.
<i>Pildiline ja ruumiline väljendus</i>	Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine. Kompositsiooni tasakaal, pinged, dominant ja koloriit.		
	ÜMBRUS		
	Erinevad majad linnas ja	Loodus <i>versus</i> arhitektuur	Hoonete erinevused

	maal.	(uuslinn ja puud vms).	ajastute ja funktsiooni järgi. Taevas.
	<i>ASJAD</i>		
	Esemete suurusuhted	Ühe eseme erinevate osade suhe.	Pöördkehad jt mahulised esemed.
	<i>INIMENE</i>		
	Inimesed tegevuses, nägu ja meeleolu.	Lihtsad proportsiooni-reeglid, peamised näo-proportsioonid.	Inimese liikumisasendid. Keha mahulisus. Pea profiilis.
	<i>GEOMEETRIA</i>		
	Kubistlikus stiilis pilt.	Kera, silindri, tahuka kujutamine.	Eseme jaotamine geometrilisteks kehadeks.
<i>Disain ja keskkond</i>	Probleemipõhine lähteülesanne. Trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja kriitiline võrdlemine. Keskkonnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses.		
	<i>MÄRK</i>		
	Liiklusmärkide analoogial põhinev uute märkide kujundamine.	Märk kui stilisatsioon, piltkiri.	Märk kui sümbol (nt sodiaagi-märgid).
	<i>KIRI</i>		
	(Trüki-) tähtede kujundamine.	Šrifti ja pildi sidumine tervikuks.	Šrift varjuga, ruumiline kiri.
	Foto, digitaalgraafika, video ja animatsiooni kasutamine lähiümbruse uurimisel.		
<i>Meedia ja kommunikatsioon</i>	Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jne vaatlemine, nende üle arutlemine, kirjeldamine, eelistuste põhjendamine. Liikumisillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.		
	Ruumilisus pildil, fotol, filmis. Inimene ja tema tegevused. Ilmastikunähtuste jäädvustamine.	Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Linnaruumi detailide, märkide ja kirjade kogumine (pildistamine) ja analüüsimine. Tootereklaam.	Valgus, vari ja värv objekti vormi edasi-andmisel. Vormimuutusest tulenev tähenduse muutus.
<i>Kunstikultuur</i>	Kunstiteose analüüs. Kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu mõtestamine. Erinevad mineviku ja nüüdiskunst tuntumad teosed Eestis ja mujal maailmas, kultuuride iseärasused. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.		
	<i>EESTI JA MAAILM</i>		
	Teosed, kus värvil on suurem roll (postimpressionistid, fovistid ...)	Konstrueeriv kunst (kubism, juugend, <i>Art Deco</i> ...)	Kunst käsikäes ajalootunniga (kauged kultuurid, antiik ...)
	<i>RAHVAKUNST</i>		
	Lilltikand (pulmatekk).	Sõled, kapad, kirstud.	Taluarhitektuur.
<i>Materjalid, tehnikad</i>	Visandamine ja kavandamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine. Digitaalsete tehnikate katsetamine.		
	<i>MAAL</i>		
	Akrüül jt kattevärvid.	Monokroomne maalimine (tint jt).	Segatehnikad.
	<i>SKULPTUUR</i>		
	Pehmed materjalid nt savi või saepurumass.	<i>Papier-mache</i> vms.	Materjalide kombineerimine.

	<i>GRAAFIKA</i>		
	Faktuurpilt, materjalitrükk. Heledusastmed värvi- pliiatsitega.	Papitrükk. Mustritega pinnakatmine.	Sügavtrükk, heledusnän- sid mustvalges grafiidi- joonistuses.
<i>Tulemus</i>	Tunnetab oma huvisid ja võimeid. Visandab ja kavandab. On valmis katsetama uusi tehnikaid, sh digitaalseid. Mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid (k.a. reklaam ja meedia). Võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi. Kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid. Uurib disainilahendusi ja leiutab ise. Käitub virtuaalmaailmas eetiliselt.		

2.4. III kooliaste

2.4.1. Õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

- 1) tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstilaseid võimeid; loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
- 2) kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid. Kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiavahendeid;
- 3) tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid. Võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel;
- 4) analüüsib looduslikke ja tehiskeskondade objekte ning nende vahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist. Mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;
- 5) kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle;
- 6) teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 7) mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.

2.4.2. Õppesisu

Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.

Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad. Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne.

Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).

Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus. Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused.

Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.

Eesti kunsti suurkujud ja teosed. Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näiteid. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.

Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut.

Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö.

2.4.3. Õppetegevus

1. Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
2. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine. Töö teostamine ja esitlemine.
3. Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.
4. Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, ainealase terminoloogia kasutamine.
5. Infootsing erinevatest teabeallikatest. Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine.
6. Mitmesuguste looduslike ja tehisobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest.

2.4.4. 7.-9. klass

	7. klass	8. klass	9. klass
<i>Uurimine, avastamine, ideede aren-damine</i>	<i>Kujutamise viisid:</i> stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne. Mäng vormi, reeglite ja tähendustega. Teksti ja pildi koosmõju. Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaal-graafika). Tehnoloogia ja kunst. Keskkond ja kunst. Kommunikatsioon kunstis.		
	Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid, tehnika, ümbrus (kontekst), sõnum jne.	Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.	Väljendusvahendite valik vastavalt ideele, otstarbele ja sihtgrupile.
<i>Pildiline ja ruumiline väljendus</i>	Teatud kujutamisevõtete ja tehnikate teadlik valik (isiklik stiil). Kunstiteosed, -stiilid ja lood inspiratsiooniallikana. Kadreerimine, pildiplaanid, detailid.		
	<i>ÜMBRUS</i>		
	Tänav, taluõu jne (maja välisdetailid).	Realistlik maastikumaal, veekogu.	Loodus detailides, maja siseruum.
	<i>ASJAD</i>		
	Ruumi kolm mõõdet.	Iseseisev natüürmordi koostamine, vaatluspunkti valik.	Deformatsioon (nt kubism, ekspressionism) mõju suurendamiseks.
	<i>INIMENE</i>		
Inimene perspektiivis, pea rakursis, näo detailid.	Meeleolu väljendus poosiga, kiirskitseerimine.	Mitu figuuri suhtlemas, käed.	
<i>GEOMEETRIA</i>			
Geomeetriline kujund sümbolina.	Kompositsiooni rajamine geomeetrilistele kujundile.	Arhitektoonika. Moodulsüsteemid.	
<i>Disain ja keskkond</i>	Sihtrühmapõhine lähteülesanne. Disaini liigid. Ergonoomika, moodul-süsteemid, sihtgrupp jt mõisted. Looduslikud ja tehiskeskkonnad. Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus,		

	<p>esteetilisus ja eetilisus. Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.</p>		
	<i>MÄRK</i>		
	Geom. kehade, märkide, kujundite ja värvide mitmetähenduslikkus.	Märgi tähenduse muutus ajaloos. Firmamärk.	Mäng sümbolitega, logo.
	<i>KIRI</i>		
	Omalooodud šrifti kujundamine.	Šrift raamatus, plakatil, reklaamis vm.	Pidulik kiri (nt kalligraafia).
	Pildikeel. Erinevate meediumite väljendusvahendite rakendamine ainesiseselt ja lõimimisel teiste ainetega.		
<i>Meedia ja kommunikatsioon</i>	Linnakeskkond. Tekstid ja linnaruumis. Metafoorid reklaamis. Infootsing erinevatest teabeallikatest. Digitaalne pilditöötlus. Originaal, koopia, reproduktsioon. Foto ajaloolise dokumendina. Autorikaitse.		
	Teose muutmine mõjusmaks peegelduse, perspektiivi, illusiooni või muu võttega.	Korduvuse mõju. Mustrid.	Ruumilisus ja ruumilisuse illusioon (3-D efekt, stereonägumine jms).
<i>Kunstikultuur</i>	Kaasaegse kunsti suunad ja teemad. Kunstiga seotud elukutsed. Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, kunstiterminoloogia kasutamine. Kunsti liigid. Erinevate kultuuride tuntumate teoste näiteid. Kunstiteoste säilitamine. Kunst kui ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldaja.		
	<i>EESTI JA MAAILM</i>		
	Keskajast barokini.	19. sajandi stiilid, modernism.	Protsessuaalne kunst, kunstide süntees – tänapäev.
	<i>RAHVAKUNST</i>		
	Käise-, vöö- jt kirjad.	Rahvuslik ja rahvalik.	Etnograafia ja tänapäev.
<i>Materjalid, tehnikad</i>	Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd. Tulemuse esitlemine. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine.		
	<i>MAAL</i>		
	Maalimine erinevatele materjalidele.	Klaasimaal, fresko jms.	Lahustid, lakid jt. Ölimaal. Graffiti.
	<i>SKULPTUUR</i>		
	Paberskulptuur ilma liimita.	Skulptuur „liigse” eemaldamisega (penoplast vms).	Materjali valik lähtuvalt teemast ja soovist.
<i>GRAAFIKA</i>			
	Trükigraafika ja värvining viltpliiatsite ühendamine.	Erinevate graafikaliikide katsetused.	Graafika + kollaaž jt segatehnikad.
<i>Tulemus</i>	Arendab teadlikult oma võimeid ja isikupära. Hindab originaalsust. Katsetab erinevaid lahendusvariante, selgitab valikuid. Teadvustab kunsti rolli ühiskonnas, seost teiste kultuurinähtuste, teaduse, tehnika ja meediaga. Tunneb Eesti ja maailma olulisemaid kunstiteoseid. Uurib nüüdiskunsti nähtusi, oskab arutleda nende väljendusvahendite, sõnumite, esteetilisuse, eetilisuse jne üle. Mõistab disaini kui protsessi.		